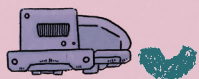

IOANA CHICET - MACOVEICIUC

Lumea nouă

ILUSTRAȚII: ALEXANDER GLONIN

O poveste despre poluare și reciclare deșeuri
de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Acesta este Neo_1506 (dar noi îi vom spune Neo, ca să nu ne încurcăm în cifre și semne).

Trăiește în Aria 48 alături de părinții lui, într-un bloc cu 86 de etaje.

Neo face școală de acasă, pe o tabletă foarte inteligentă, care îl ajută la teme și îi predă geografie, matematică, engleză și istorie. După ce termină școala, Neo se joacă prin casă cu robotul lui în formă de disc, pe nume Subțire, care e ca un fel de animal de casă. În anul 2086, când se întâmplă povestea aceasta extraordinară pe care o citești sau o asculți acum, nu mai există animale de casă. De fapt, nu mai există animale. Nici pești, nici urși, nici măcar țânțari enervanți care te bâzâie și te pișcă. Există doar oameni, roboți și clădiri.

Neo nu iese în parc. Pentru că parcuri nu mai există de mult. De când au dispărut iarba, copacii și râurile.

Blocurile foarte înalte au deasupra lor terase largi acoperite cu covoare mari, verzi, și garduri din plastic, metal și sticlă. Deasupra tuturor blocurilor stă o cupolă care imită cerul albastru.

Pentru că, n-o să-ți vină să crezi, dar pe Pământ în anul 2086, nici cer nu mai e. Nu așa cum îl știm noi, albastru, cu nori pufoși, albi și curați, cu pete roz la apus și portocaliu la răsărit.

Pământul e acoperit de un tavan sferic din sticlă, sub care aerul este produs de niște aparate uriașe.

Mâncarea e toată sub formă de praf. Ai chef de niște paste? Alegi din dulap plicul cât o palmă cu praf de paste, torni apă fierbinte peste praf și, în câteva secunde, ai în farfurie paste cu sos! La fel și pentru supe, pizza, mămăligă cu brânză și covrigi cu susan.

Neo e fericit în apartamentul lui de la etajul 79. Are prieteni cu care se întâlnește virtual, pe tabletă. Se întâlnesc și față în față, dar destul de rar, pentru că nu prea mai au ce face împreună. Toate jocurile s-au mutat pe ecrane, terenuri de fotbal nu mai sunt, fiecare om face sport în apartamentul lui cu aer artificial filtrat și curat, cu peisaje frumoase proiectate pe ecrane care înconjoară toată casa.

Subțire, robotul lui Neo, e numai bun de alergat dintr-o cameră în alta. Știe să joace și șah, și tenis (nu de-adevăratelea, tot pe ecran, iar în mână ții un fel de telecomandă în loc de rachetă).

Părinții lui Neo lucrează pentru SEP, adică Serviciul de Explorare a Spațiului. Se pare că planeta Pământ nu mai e un loc bun de trăit pentru oameni, care sunt singurele ființe care au supraviețuit poluării. Oamenii de știință caută de zeci de ani o altă planetă pe care oamenii să se poată muta, iar părinții lui Neo, Xena_2209 și Radius_0101, urmează să plece curând cu racheta către o planetă care ar putea găzdui oamenii în viitor.

Pentru că nu poate rămâne singur acasă, Neo trebuie să stea câteva săptămâni cu bunicul lui, care e destul de bătrân, are aproape 100 de ani și stă singur foarte departe, într-un loc destul de ciudat. E o casuță la capătul continentului, într-un loc unde nu sunt blocuri înalte, nici fabrici. E un teren uscat, gol, pe care stau niște ziduri foarte înalte.

Neo e condus acolo de părinții lui, în mașina lor cu mini reactor atomic. După un drum de câteva ore prin orașe și zone complet pustii, ajung acasă la bunicul. Îl cheamă Sebastian Mihăilescu. Ce nume ciudat, se gândește Neo.

– El nu are cifre în nume?

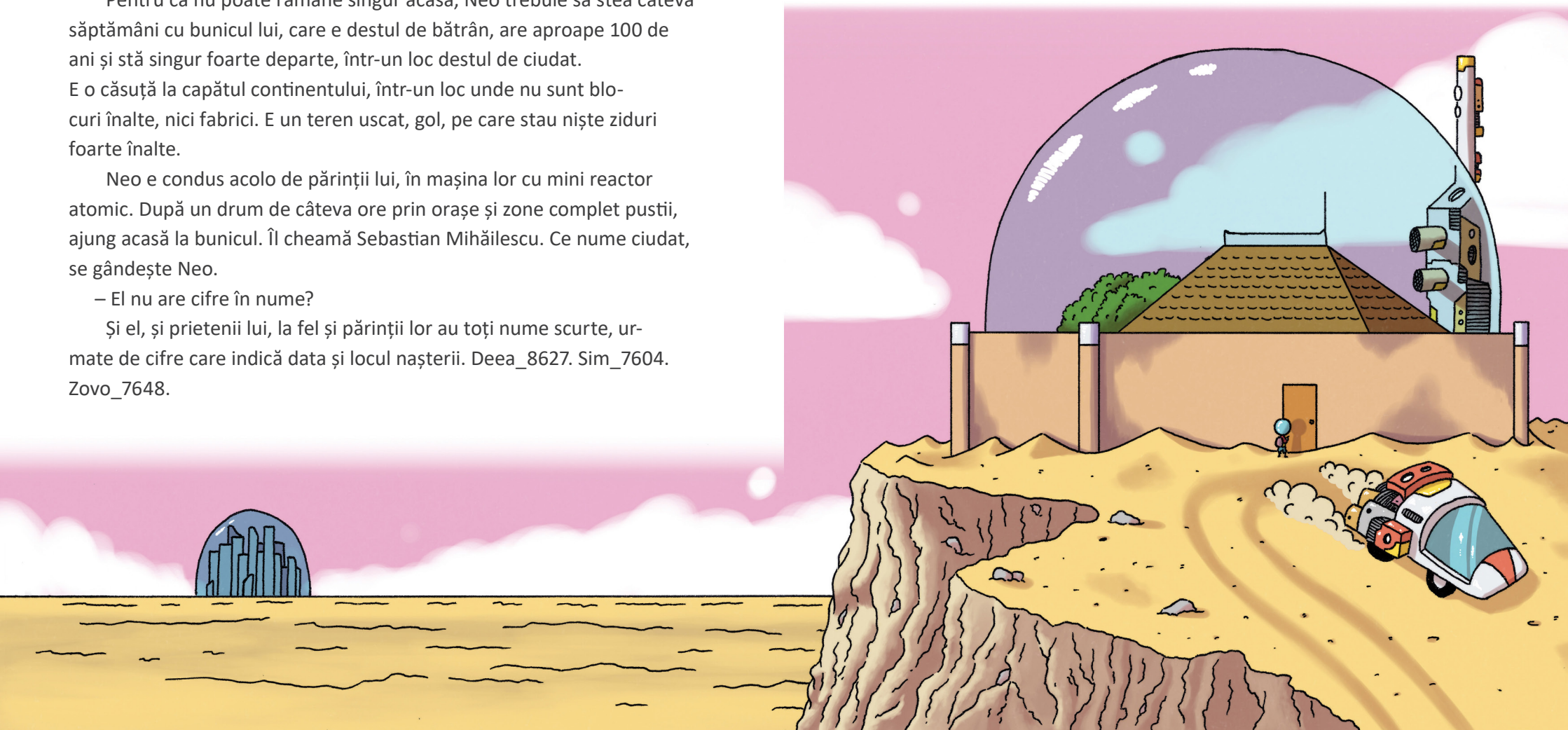
Și el, și prietenii lui, la fel și părinții lor au toți nume scurte, urmate de cifre care indică data și locul nașterii. Deea_8627. Sim_7604. Zovo_7648.

– Bunicul e foarte, foarte bătrân. Și-a primit numele în vremuri de demult, când oamenii aveau nume lungi, fără cifre, îi explică mama.

Ce interesant, se gândește Neo. Își ia rămas bun de la părinții lui, își pune pe umăr geanta, îl ia pe Subțire la subraț și apasă pe butonul de lângă poarta înaltă. L-a mai văzut pe bunicul pe tabletă de multe ori, dar n-a mai fost niciodată aici, acasă la el.

Peste câteva secunde, poarta se deschide cu un țac discret.

Neo intră încet, cu ochii la curtea mare a bunicului Sebastian. Subțire pornește în explorare.

Pe jos e ceva verde și aproape viu, care-i atinge cu un foșnet încălțările.

– Iarbă, Neo! Ai mai mers vreodată prin iarbă? se aude o voce poznașă din casa mică, ascunsă după niște tuburi maro groase, cu niște dulapuri rotunde și verzi în vârf. Ce ciudat arată totul aici...

– Salut, bunicule! Iarbă ai zis? Ce e asta, un nou tip de covor?

Din casă se aude un hohot de râs.

– O să ne distrăm noi doi, zice bunicul în timp ce iese din casa lui ciudată.

Casa bunicului e făcută dintr-un material aspru, maroniu, are geamuri mici, și e pe jos... Neo nu-și amintește să mai cunoască pe cineva care locuiește într-o casă pe jos. Toți prietenii lui locuiesc în apartamente care sunt sus, aproape de cupola de sticlă care le ține loc de cer. Jos sunt uzine în care se fabrică roboți, sunt mașini, aparate și prieteni virtuali, care sunt tot un fel de roboți.

Subțire alunecă ușor de colo colo. Se apropie de iarbă, se sperie de ea, fuge spre Neo. Se apropie de bunic, îi dă înconjur, se ascunde iar.

– Vino aici, Neo, am pregătit un leagăn pe creanga asta groasă. Hai să te dai în el!

Leagăn? Ce-o mai fi și aia? Creangă? Sună a ceva stricat de mâncare, se gândește Neo.

– Bunicule, eu mă dau doar în chestii virtuale, când mă joc cu tableta. Nu știu cum se folosește *steagănul* ăla...

– Îi spune *leagăn*. Te pui cu fundul pe el și-ți faci vânt cu picioarele.

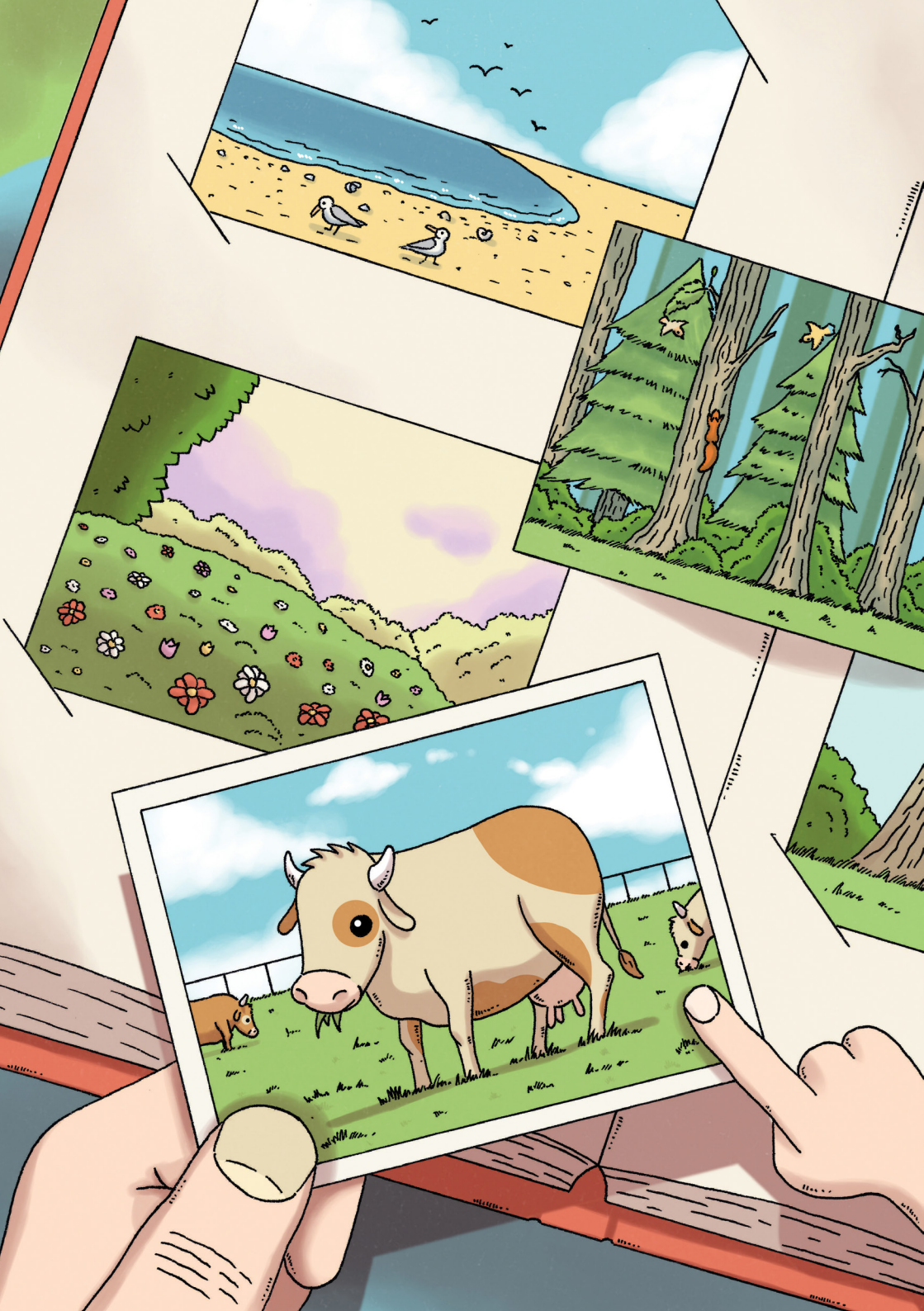
Ce prostie, crede Neo...

Dar își lasă telefonul, tableta și rucsacul pe iarbă, lângă copac, și se așază cu grijă pe leagăn. Își face vânt. Simte cum părul i se înfoaie când trupul lui se lasă pe spate. Ridică ochii spre frunze. Un copac... nu mai văzuse niciodată un copac.

– Bunicule, când erai tu tânăr, erau mai mulți copaci pe lume? Sau tot ăștia doi, de aici de la tine din curte?

Bunicul zâmbește. Se duce în casă și se întoarce cu un obiect mare, care are în el niște lucruri plate și subțiri, cu imagini colorate pe ele.

– Uite, o să-ți arăt pozele de la nunta mea cu bunica ta, Smaranda. Și din luna noastră de miere.

– Uaaa, pe vremea ta, Luna era din miere? Acum e doar din piatră...

Bunicul râde. Neo coboară din leagăn cu tristețe. S-ar mai fi dat. Dar e curios să afle mai multe despre lucrurile verzi care existau odată și acum nu mai sunt.

Se așază lângă bunicul pe băncuța din lemn. Subțire investighează micul iaz din spatele casei, pare că a găsit ceva mișcându-se acolo.

Bunicul deschide albumul cu poze, iar Neo se uită la imagini și nu recunoaște nimic în afară de ochii albaștri ai bunicului.

– Asta ce e?

– Asta e o câmpie cu flori de primăvară, aici am mers înainte de nuntă.

– Și asta?

– O vacă.

– O vacă, serios? Ai cunoscut vaci când erai tânăr?

– Da, am și muls vaci.

Neo e mut de admirație. El nu a văzut niciodată vaci adevărate. De fapt, niciun fel de animal adevărat nu a văzut vreodată.

– Și asta ce e?

– Asta e plaja, cu scoici și pescăruși.

– Și asta? Ce e asta?

– Asta e o pădure.

– Avea mulți copaci?

– Sute de mii de copaci, cu iarbă la poale, cu căprioare care alergau de colo colo și veverițe pe crengi.

Neo se uită la poze pe rând, apoi le ia de la capăt.

– Bunicule?

– Mhm?

– Ce s-a întâmplat cu toate astea? De ce nu mai există nimic viu pe planetă în afară de oameni?

Bunicul oftează.

– Pentru că oamenii n-au știut să protejeze celelalte forme de viață.

Au omorât multe animale, au tăiat copacii ca să-și facă mobilă și să-și încălzească casele, au aruncat gunoi peste tot, apele au fost poluate, animalele s-au otrăvit și au murit.

– Atât de mult gunoi au produs oamenii încât a murit tot? nu se poate, bunicule!

– Neo, oamenii deveniseră atât de fascinați de tehnologie că nu le mai păsa de natură. Schimbau telefoanele la câteva luni, iar pe cele vechi le aruncau cât colo. La fel și cu frigiderele. Jucăriile cu baterii. Televizoarele. Cumpărau mereu altceva, mai nou, mai deștept, iar cele vechi ajungeau pe stradă, la marginea orașelor, prin râuri și păduri. Tot mai multe, tot mai mari. Uite, pe vremea mea, oamenii foloseau frigider. Majoritatea caselor aveau un frigider.

– Frigoce? întreabă Neo uimit.

Nu mai auzise niciodată de *frigider*.

– Pe vremea mea, mâncarea se făcea din legume și carne, pe care le luam din natură. Mâncam fructe din copaci și făceam pâine din grâu! Și ca să nu se strice mâncarea, o țineam la rece în frigider, care era ca un fel de dulap în care era mereu frig.

– Ca un fel de cutie cu iarnă? întreabă Neo fascinat.

– Cam așa ceva. Ei, și oamenii voiau mereu un frigider mai mare, mai frumos, iar pe cele vechi le lăsau pe stradă sau le aruncau în pădurile de la marginea orașelor. Din frigiderele acestea s-au evaporat substanțe care au încălzit mult aerul și au distrus atmosfera planetei. Ea ne proteja de razele puternice ale soarelui, ca o pernă de aer. De aceea oamenii de știință au creat cerul nostru din sticlă, pentru că fără atmosferă, soarele ne-ar fi prăjit ca pe niște pești la grătar!

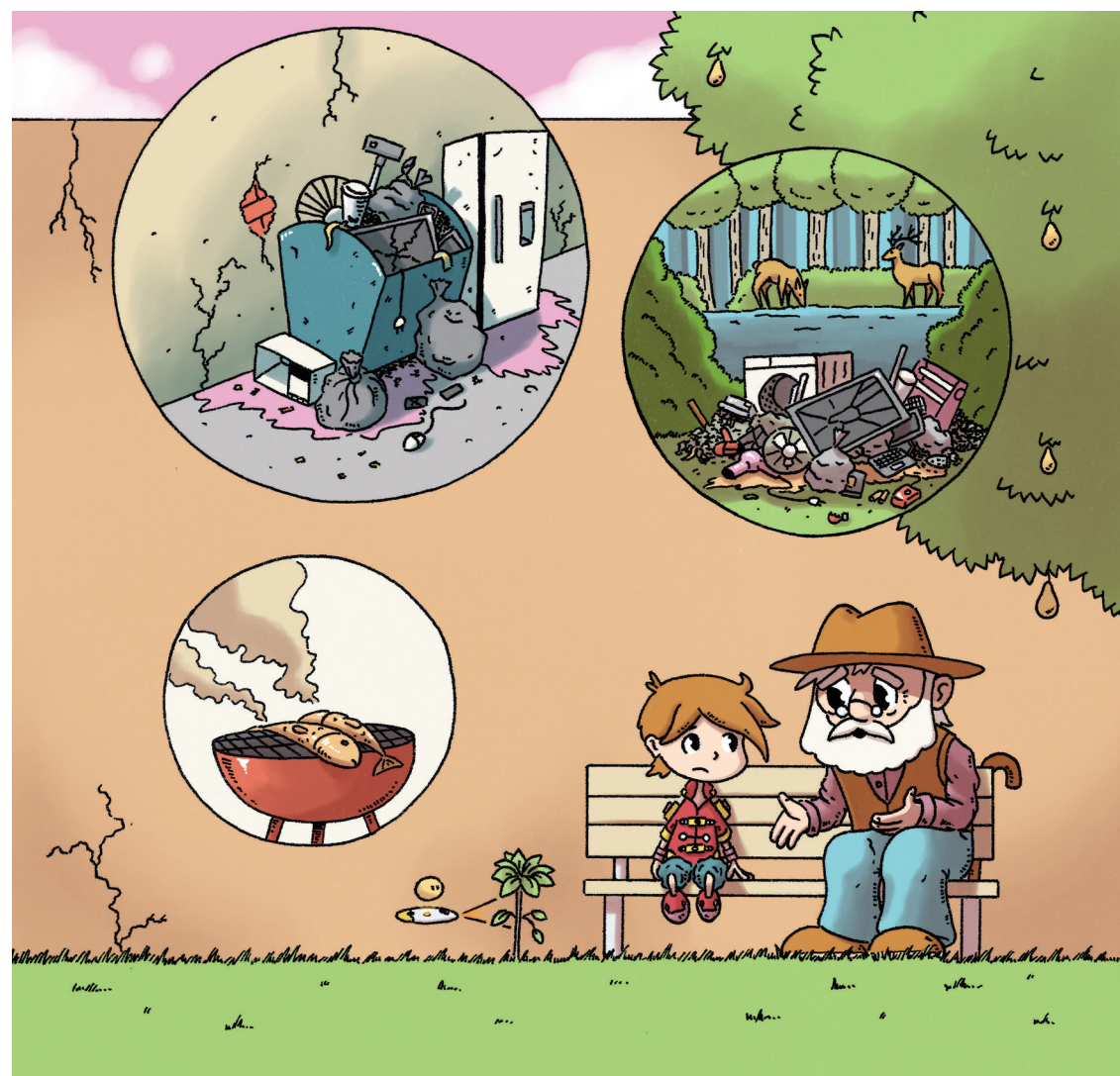
– Ce sunt peștii la grătar? întreabă din nou Neo, care simte cum îi ia foamea.

– O să-ți arăt mai târziu niște poze. Acum vreau să-ți mai spun ceva important.

– Despre lucrurile pe care oamenii le aruncau în natură?

– Exact. Multe dintre ele funcționau cu anumite substanțe rare extrase din pământ. Substanțele acestea s-au risipit pe jos, și de-aici au apărut două probleme mari de tot!

Neo ascultă cu ochii mari. Habar n-avea că lumea în care trăiește el e atât de diferită de cea a bunicului lui.

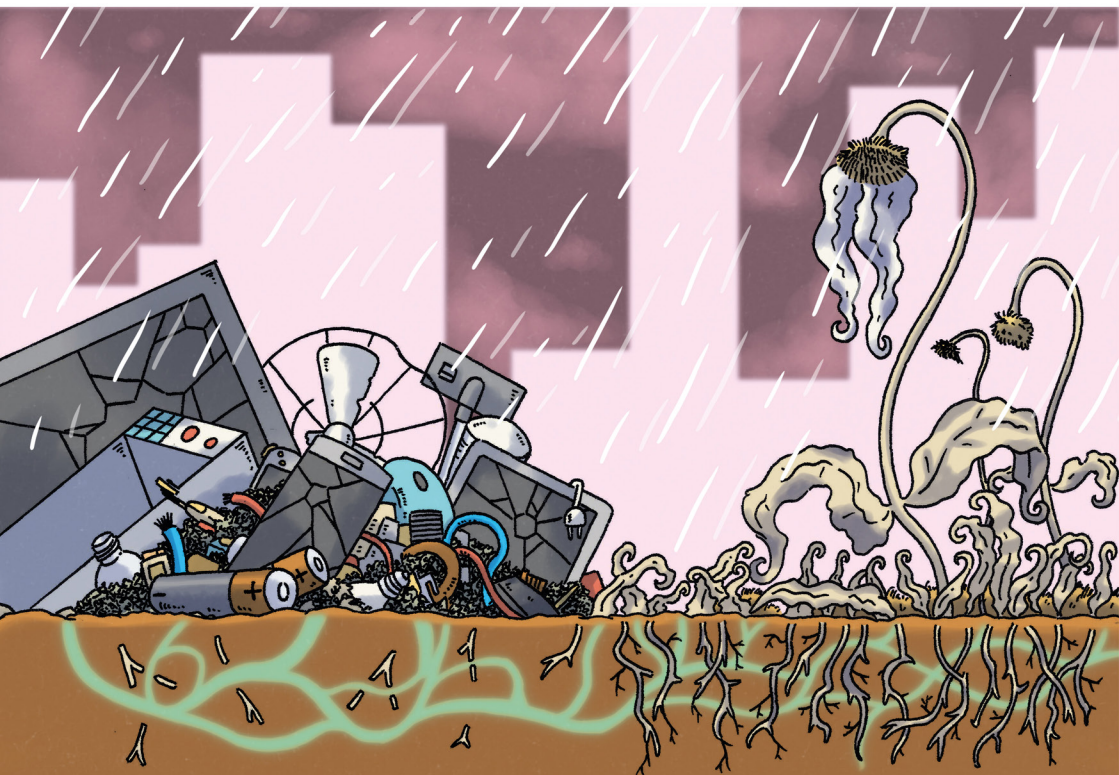
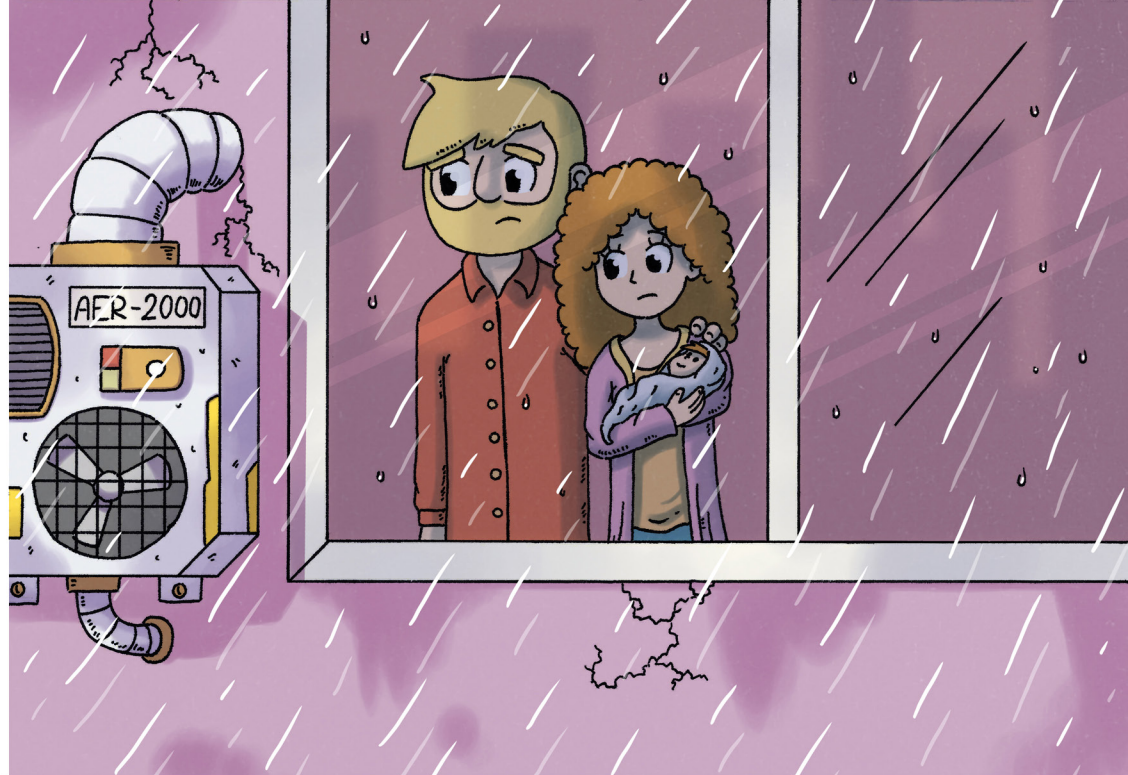
– Prima problemă, îl întrerupe bunicul din visare, este că substanțele acestea rare care făceau aparatele să meargă s-au terminat, nu se mai găsesc nicăieri, așa că astronautii noștri trebuie acum să-și riște viața și să le caute pe alte planete!

– Da, ca mama și ca tata! Și a doua problemă?

– Substanțele toxice din aparatele acestea aruncate, dar și cele din hainele de plastic sau din bateriile folosite și din ambalaje de tot felul s-au scurs în pământ, unde au otrăvit tot ce creștea acolo. Apoi, când ploua, substanțele toxice curgeau prin pământ și pe deasupra lui, ajungeau în râuri și în mări și oceane, acolo otrăveau toți peștii și pe animalele care se adăpau sau se hrăneau din ele.

– Și oamenii cum de-au scăpat?

– Oamenii s-au retras în casele lor, pe care le-au construit tot mai

departe de pământ, tot mai sus. Și-au inventat sisteme de curățat apa și au inventat mâncare care se face din prafuri.

– Adică mai demult, nu aveam tavan la planetă? Eram... liberi?

– Vezi tu, aerul pe vremea mea era produs de păduri. Dar toată poluarea asta făcută de oameni ne-a omorât toți copacii, așa că într-un an era cât p-aci să murim toți sufocați. Dar o companie lucra deja la un sistem de creat aer curat din aerul expirat de noi și a reușit să-l pornească la timp. Sigur că e nevoie de mulți bani să faci asta, dar măcar n-am murit. Oamenii trăiesc, dar trăiesc mai puțin ca înainte. Și cred că-s mai triști.

– Nu-i adevărat, protestează Neo, eu mă distrez destul de bine. Joc tot felul de jocuri cu prietenii mei, mănânc ce vreau în câteva secunde de când mi-a venit o poftă, mă uit la filme...

– Pe vremea mea, fericirea era să faci o baie în mare, să te joci cu bețe în bălți...

– Ce-s alea, bunicule?

Bunicul nu răspunde. Se ridică și culege din copac un obiect cu o formă lunguiață. Îl șterge de cămașă și mușcă din el. Pe bărbie i se scurge un sirop auriu.

Lui Neo îi lasă gura apă. N-a mai văzut niciodată mâncare în copaci. Normal, nici copaci nu mai văzuse...

Bunicul îi culege și lui un obiect la fel. Neo mușcă din el cu ochii închiși.

– E o pară, șoptește bunicul.

Neo își simte gura inundată de un gust dulce acrișor și de o aromă nemaiîntâlnită. E atât de bună încât îi dau lacrimile.

– Bunicule? Mai putem avea vreodată lumea aceea, de atunci? Cu păduri și colți...

– Bălți.

– Da, bălți și plaje și poienite cu flori? Și căprioare?

– Vezi tulpina asta mică de lângă băncuță? E un pui de copac. Poate dacă l-am feri de gunoaie, el ar crește și ar face pui. Și poate că undeva la rădăcina lui va apărea o râmă.

– O râmă?

– Îți explic mai târziu, mai zice bunicul râzând.

Își mănâncă amândoi perele în liniște.

Zilele la bunicul trec repede. În fiecare seară, dar și dimineața și la prânz, când e prea cald să stea afară, cei doi stau în casa răcoroasă din lemn și povestesc despre *lumea cea veche*, cum îi spune bunicul.

– Bunicule, era frumoasă lumea cea veche?

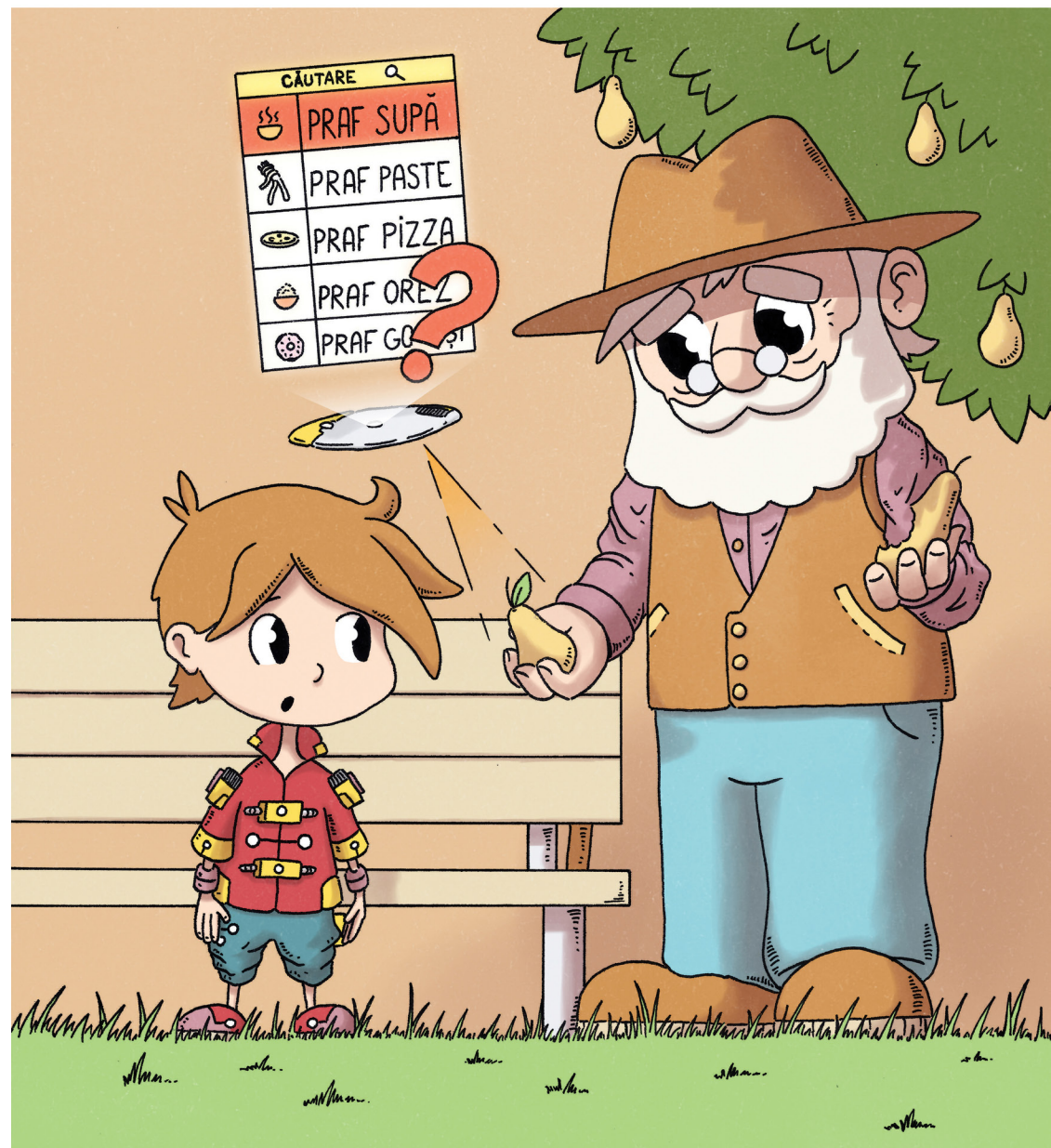
– Era perfectă, Neo!

– Ar fi putut face oamenii ceva ca ea să nu moară? Să mai existe și azi?

– Ooo, ar fi putut face multe lucruri. Ar fi putut să nu mai arunce la gunoi periute electrice, încărcătoare de telefon, telecomenzi pe care nu le mai folosesc.

– Păi și ce să facă cu ele?

– Să le dea unor firme care s-ar fi ocupat de reciclarea lor, adică le desfăceau în părți mici, pe care le foloseau apoi în alte aparate. În felul acesta, materialele rare din ele nu ar fi fost irosite, iar natura nu ar fi fost îmbolnăvită de ele.

- Asta chiar n-ar fi fost greu de făcut, bunicule, chemi firma, i le dai, ea se ocupă. Și ce puteau oamenii să mai facă, bunicule?
- Oamenii ar fi putut să nu fie atât de lacomi și să nu-și cumpere atât de des telefoane, televizoare și alte aparate noi, doar pentru că erau tot mai ieftine.
- Asta pare ceva mai greu de făcut, dar nu imposibil, nu?
- Ești un copil isteț, Neo. S-ar fi putut face asta. Apoi, aparatele mari, cum sunt mașinile de spălat sau frigiderele trebuie duse în fabrici speciale care le pot îngriji cu atenție, desface și refolosi foarte bine.

- Și mai ce, bunicule?
- Laptopurile, telefoanele și tabletele.
- Ei, din astea avem și noi! Nici cu ele n-au făcut oamenii ce trebuie?
- Nici. Când oamenii le schimbau cu altele noi, adică foarte des, pentru că mereu aveau poftă de unul nou, se temeau să le dea la reciclat, pentru că păstrau în ele informații importante, unele secrete, poze de familie, amintiri, documente...
- Normal, și eu am poze secrete, de exemplu l-am prins pe Subțire cum încerca să mestece o șosetă a mea, ce-am mai râs...
- Așa, așa. Oamenii păstrau în casă multe laptopuri și telefoane vechi, iar asta nu a fost bine, pentru că ele conțin elemente valoroase, care ar fi putut fi folosite pentru fabricarea altora.

Neo ascultă vocea caldă a bunicului și desenează pe tableta lui până îi ia somnul. Cât nu stau de vorbă, Neo se urcă în copac, mănâncă pere până-l doare burta, plantează semințe de flori pe care bunicul le păstrează într-o hârtie veche și învață cum se construiește o casuță pentru păsărele, deși păsări nu mai există de mult.

Timpul trece foarte repede.

Când mama și tata vin să-l ia acasă, Neo e roșu în obraji, murdar de pământ pe haine și are în rucsac un copăcel mic, cu tot cu rădăcină și pământ. Știe exact unde o să-l planteze.

